

Szondolav

Szerkeszti: Kemenes Lajos

TARTALOM:

*Tetemrehivás • Simon alkonya •
Landau, a mártir • Könnyek
a parlamentben • Napló a
szomoruságról és nyomoru-
ságról • Szovjet-Orosz-
országról • Cikkek,
riportok stb.*

Megjelenik hetenként

*Budapest, 1920. évi
november hó 18.*

II. évf. 47. sz.

*Előfizetési díj
negyedévre
50 korona*

*Kiadja a
Központi
Sajtó-
vállalat
R. T.*

ÁRA

• 4 •

KOR.

TIVOLI MOZGÓ

VI., Nagymező-utca 8.

*Naponta változatos
műsor.*

Előadások naponta 1/2, 1/2, 7 és 1/2, 9 órai kezdettel.

Megjelent az „Uj illetéktáblázat”.

Dr. Szepesi szerkesztésében. Ügyvédeknek, kereskedőknek és kereskedelmi társaságoknak nélkülözhetetlen. Kapható a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, IV. ker., Duna-utca 6. sz. (Klotild-palota) és minden könyvkereskedésben.

Karácsonyra szőlőt hat koronáért

biztosíthat magának. Vásárolja meg a Kisgazda-könyvtár «Szőlő és gyümölcsfélék téli eltartása» című füzetét a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Duna-utca 6. (Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett).

MOZIT akar berendezni villany- mészfény- vagy acetilénre?

Kérien árajánlatot

HATSCHER ES FARKAS

kinematografiai szaküzlettől

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Filmkölcsonzó! TELEFONSZÁM: 142-78.

A VAGYONÁTRUHÁZÁSI ILLETÉKEKRŐL

szóló 1920. évi XXXIV. t.-c. magyarázatokkal ellátva megjelent: Magyar Jogi Szemle Törvénytárának kiadásában. Ügyvédeknek, kereskedőknek, részvénytársaságoknak és állampénztári hivataloknak nélkülözhetetlen.

Ára 44.— korona.

Kapható és megrendelhető:

A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT R.-T.

könyvkereskedésében

Budapest, IV., Duna-utca 6. szám

(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)

Bel- és külföldi illatszer, pipere, háztartási, gazdasági és fényképészeti cikkek állandóan raktáron.

Postán is szállít utánvétellel:

RADÓ

„Madonna“

DROGÉRIA

Budapest, VII., Thököly-ut 7. szám.

**A keresztény
magyarság
nagybankja**

a
**Magyar
Nemzeti
Gazdasági
Bank**

ideiglenes helyisége

IV., Gerlóczy-u. 11. I. em.

Elfogad betéteket folyószámlán és takarékpénztári könyvecskére.

**RÉSZVÉNYEK ÁRA 105 KOR.
DARABONKÉNT**

Hansa cigarettahüvely vattával

HANSA CIGARETTAPAPIR

Gyártja:

NOVEMBER JENŐ

Budapest, II., Lövőház-u. 22/a. Telefon: 175-42.

Szondolat

Tetemrehívás

A nemzeti hadsereg bevonulása-
kor az akkori fővezér tetemrehívta

a bűnös Budapestet. Szombaton, a kétségbeesés, szégyen és sirás 13-as számu szomorú novemberi napján Friedrich István — aki a bevonulás esőselázott novemberi napján a fővezér mellett állt az országházának esőverte, fekete kőoroszlánjai alatt — tetemrehívta azt az egy esztendő, amely az oláh rablóbanda kitakarodása óta eltelt. Szemébe nézett annak az esztendőnek és számonkérte tőle: mit cselekedtél? mit adtál? mit váltottál valóra? A kérdésben benne volt a felelet. Ha ez az elmúlt egy esztendő — amely felé annyi reményünk, vágyunk, bizodal- munk nyilai irányozódtak már a vörös téboly rettentő napjaiban s méginkább az oláh-zsidó diadalmi tánc hónapjaiban, — ha ez az egy esztendő csak fele annyit hozott, adott, valósított volna, mint amennyit jogos reményeink és legszentebb vágyaink felerésze ígérhetett, ma nem kérdeznénk, hanem boldogan megállapítanánk, büszkén felsorolnánk. De jaj, ma sirva nézünk ez

esztendő után, amely elrepült fölöttünk, mint az a nótabeli daru, magasan ugyan és szépen szólva, de keveset, keveset, keveset valósítva és sebeinket talán még mélyebbre nyitva, mint amilyenek tavaly ilyenkor voltak. Tavaly ilyenkor legalább ennek az esztendőnek lapja iratlan lap volt, amelyre ráreménykedhettük mindazt a munkát, alkotást, javulást, amely be nem következett, — ráremélhettük azokat az aranybetűket, amelyek helyett az ördögök fekete ákombákomaik kerültek rája.

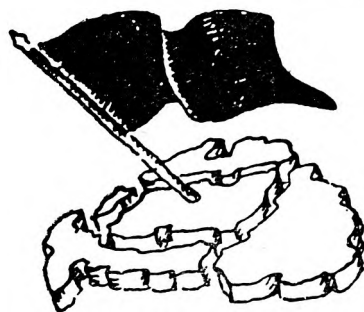
Nem akarunk túlozni, — az egyesztendei idő nem volt olyan hosszú, hogy mindent várhattunk volna tőle. Azon a végzetes októberi napon éreztük, tudtuk, hogy ezért az egy napért — amely ötven esztendő vétkeinek volt végső és nyílt következménye, — husz-harminc évig kell fizetnünk keserves váltságot, szörnyű dézsmát. De ennek az egy esztendőnek is voltak teljesíthető feladatai, amelyeket nem teljesített. Ennek az egy esztendőnek is voltak lehetőségei, amelyek, hogy meg nem valósultak, az sem a nagy-, sem a kisantantnak, sem égi, sem földi hatalomnak nem bűne, hanem —

rettentő szabadalom! — egyesegyedül a mienk. Hol volt megírva mégolyan ziláltságunkban, mégolyan terheltségünkben, hogy ebben az egy esztendőben teljes erővel, teljes szárnyalással csak egy Bizáncnak szabad, lehet kifejlődni, amely az élet-halál-kérdések körül olesó és haszontalan diplomáciával táncol, — amely a szolgálalkü udvaroncokat és a sima törekvőket lendíti polcra, — amely a magyarságba zsidókézzel beleoltott üzletességnek növeszti erejét, — amely Károlyi hülye és Jásziék gonosz defetizmusára egy keresztény koncentrációs derékgörbítés defetizmusát hozza, — amely az uralom minden ódiumát akkor hártja a «reakciós» keresztényekre, amikor minden elszámolatlan bünei tetejébe a liberalizmus, a világháború és a kettős áfforradalom diadalmas fajtája jobban uralkodik, mint valaha! Olyan föltétlen törvényszerűséggel kellett-e következnie a hamis legendák, balkezű politikusok, rossz költők és cezaromániás tehetségtelenek uralmának! Istenem, a ratifikációs napok vezeklős szomorúságában kérdezem tőled: hát nem volt-e, nincse-e a magyarságban több erő, több tehetség, több becsület? Van, van, van — ekhózza a magyar éjszaka, ekhózzák a téli ködök és a napvilágos délelőttök. De hát akkor miért, miért, hogyan lehet, hogy Sziria kövér prémekben táncol, a menekülteink vagonokban fagynak meg, az ébredők házán törvény pecsétje piroslik, a sziriai ujságok a forradalom hazug, aljas bangján sival-

kodnak egy kórust külföldi testvéreikkel, és a legendák omlásának fekete, sirós napján mimagunk irtuk rá a gyalázat trianoni papírjára: «Impri-matur», — mert csalóka volt a mi hitünk, s a székelyké, a tótoké, a sváboké, a vendeké, mindenkié...

Hivjuk tetemre ezt az egy esztendőt és vele mindmagunkat. A tulmohó törtelőket és a tulszerény becsületeseket, — a tulontul tájékozatlanokat, a végzetesen óvatosakat, — a könnyen eladhatókat és a maflán jóhiszeműeket. Legyen most egy nagy gyónás, egy nagy magunkbatérés, mondjunk el a *nostra culpa* keserű, de teljes önvádját, talán még ez megejt arra, hogy 1921 novembere ne legyen — ha nem is lesz lakodalmas, vidám hónap — olyan szomorú, olyan csüggesztő és kiábrándító, mint ez a mostani évfordulós hónap.

Lendvai István.

Simon alkonya

A magyar kiadók közös jellemzője, hogy elsősorban az írók munkájának lehető legmesszebbmenő kiuzsorázását tüzték ki célul s ezen a téren csakugyan szédületes eredményeket ért el valamennyi, azonban a rekordot mi-

den kétségen felül Tolnai Simon érte el. Kevés üzletember dicsekedhetik Magyarországon olyan gyors és kiadós sikerrel, amilyen az övé volt, de viszont alig is akad olyan, aki kegyetlenebb lelketlenséggel törekedett volna vagyont csinálni.

Tolnai Simon valaha ligeti mutatványos volt. Vándorló bűvész, akinek hatalmas ambíciói támadtak és megvolt az energiája ahhoz, hogy keresztül is vigye terveit. Amerikai stílusú egyéniség volt, aki kezdetben krajcárokat rakott félre szédítő kitartással és céltudatossággal, mindig nagyobb és nagyobb arányokra törekedve, míg aránylag rövid idő alatt milliókat szerzett az egymásra halmozott krajcárokból. A szó szoros értelmében krajcárokat gyűjtött s ezért látszólag a legtisztességesebb üzletember volt, mert a közönséget sohasem akarta megnyuzni, becsapni, sőt még maguk a kiuzsorázott írók is azt hitték sokáig, hogy Simon tulajdonképpen jóltevőjük s nem vették észre, hogy még a tulvilági üdvösségüket is eladták az ügyes bűvész mesternek.

Két ötlete volt Tolnai Simonnak, amely gazdaggá tette. Az első az volt, hogy pár koronáért vásárolta össze az írók régi novelláit, mikor azok szorult helyzetben voltak. Kezdetben ő maga ment el hónap végén, házbérfizetés idején az írókhoz s felajánlotta nekik, hogy gyűjtsék össze egy csomó régi novellájukat, ő ad éntük darabonként 2–3 koronát. Az írók nevettek rajta, huszával, ötvenével adták oda neki régi tárcáikat s örültek a talált pénznek, mert hiszen az egyszer már megjelent írásokból többé nem igen látott pénzt az író, hacsak kötetben nem tudta kiadatni, ami a régi időkben nagyon nehéz dolog volt. Tolnai tehát jól számított, min-

denki szívesen állt a rendelkezésére s később már maga vitte el hozzá a portékáját, mikor meg volt szorulva s jól esett összeszedni husz megjelelt tárcát s felvenni érte ötven koronát. Ez volt az ultima ratio a nagy szorultságokban és bizony nagyon sok neves író volt hálás Tolnainak, hogy amikor minden kötél szakadt, akkor ott volt a jóllelkű Simon, aki az «értéktelen» makulaturáért minden ceremónia és alku nélkül kifizetett egy kis pénzt.

Senki sem bánta, hogy a pontosság és rendet kedvelő Tolnai közben egy kis szerződést is iratott alá, mely szerint az író ezennel eladta novelláit örök áron, kizárólagos kiadási joggal, úgy hogy Tolnai akárhányszor, akármilyen formában kiadhatta a novellákat s regényeket. Ki is adta őket s az írók hálásak lehettek azért, hogy Tolnai nem mert ragaszkodni a szerződéséhez s nem tiltakozott az ellen, hogy más kiadóknál is megjelenhesse nek az írók novellái könyvalakban. Ezt is megtehetette volna, mert a szerződések értelmében örök áron vette meg a kéziratokat, de nem merte megtenni soha és ezt is nagylelkűségeként mutatta be, hogy ime, ő azért hagyja élni az írókat.

Hatalmas anyagot gyűjtött össze újszólván ingyen s ezt az anyagot fényesen ki is tudta használni. A *Világlap* állandóan hozott egy csomó elbeszélést, regényt a legnevesebb íróktól s az ajándék-könyvek anyagát is a potom pénzért összevásárolt raktár szolgáltatta. Az ajándék-könyvek ötlete volt Tolnai másik nagyszerű gondolata. Tizenkét krajcár volt a *Világlap* egy száma s mikor kezdett jól menni, kiszámította, hogy most már két krajcárral olcsóbban is adhatná a lapot. Nagyon jól tudta azonban, hogy az

nem sokat jelentene, ha leszállítaná a lap árát s ezért úgy tett, hogy a két krajcárok helyett egy-egy könyvet adott ajándékba olvasóinak. Hajdanában olcsó volt egy könyv előállítására. Rossz papíron nyomtatva, szerzői díjat nem fizetve, csakugyan pár krajcárból ki lehetett állítani egy-egy Tolnai-féle ajándékkönyvet, s a számítás fényesen be is vált. Tízestendő alatt csaknem százezer példányban fogyott a Világlap. Tolnai házakat vásárolt, hatalmas palotát épített, nyomdát rendezett be, szóval milliomos lett békei valutában.

Nem akarjuk elvitatni tényleges érdemeit. Hatalmas olvasó közönséget nevelt fel, olyanokat szoktatott rá olvasásra és könyvvásárlásra, akikre azelőtt nem számíthatott egyetlen kiadó sem és elérte azt, hogy negyven-ötven ezer példányban tudott elhelyezni egy világtörténelmet, egy lexikont. A legnagyobb kiadó lehetett volna, ha csak valamivel méltányosabban bánik íróival és munkatársaival s velük szemben is olyan tisztességesen bánik, mint a vevőivel, akiket tényleg becsületesen szolgált ki.

Mikor elérte a delelő pontot, akkor derült ki, hogy üzleti szempontból sem méltó a szerencséhez. A ligeti bűvész műveltsége nem bizonyult elégségesnek arra, hogy betöltse helyét akkor is, mikor hatalommá lett s mikor már kulturális feladatot kellett volna végeznie. A közönségét kiművelte, de ő maga nem művelődött s az lett a tragédiája, hogy nem tudott együtt fejlődni az olvasó táborával. A Világlap Garai Ferenc avatatlan szerkesztésében folyton a régi stílusban, a régi nívón járt, mikor a közönség már régen nevetett a naivságain s Tolnai csökönyösen ragaszkodott ahhoz, hogy

az ő közönségének nem kell magasabb színvonal és izlés. Döntő tényező volt a lap szerkesztésében Szidi néni, Tolnai egy közeli rokona, akit Tolnai a közönség megszemélyesítőjének tartott s ha Szidi néni azt mondta valamire, hogy nem érti, vagy nem tetszik, akkor az szentírás volt Simon előtt.

Jött az *Érdekes Ujság* s ez a konkurrencia egészen letörte a Világlapot. Tolnairól ekkor derült ki, hogy még sem olyan nagyszerű üzletember, amilyennek képzelték, mert nem tudott megbirkózni az *Érdekes Ujsággal*. Légrádyék — egyébként bizonyos szemérmertlenséggel — betűről betűre lemásolták a Világlapot, csak értelmesebben és izlésesebben csináltatták meg s a Világlap olvasáshoz szoktatott és kiművelt közönsége át is ment az új, intelligensebb és izlésesebb laphoz. Tolnai is megcsinálhatta volna, hogy jobb lapot ad, de «nem volt szive hozzá». Nem volt szive, hogy szebb lapot adjon, eredeti képeket csináltasson, jobban fizesse a munkatársait, meg volt győződve arról, hogy az ő közönsége megmarad, annak még most is az a naiv képmagyarázat kell, mint tíz év előtt, mert Szidi néninek most is csak az kellett még.

Tolnai Simon maradt a régi rab-szolgatartó, aki szinte korlátlan ura volt az íróknak. Egyetlen egyszer történt meg, hogy jól fizetett nekik, amikor a jubileumát ülte. Ekkor, egyszer, egyetlen-egyszer két-háromszáz koronát adott egy csomó neves írónak egy-egy cikkéért, ami fényes honorárium volt akkor és talán sokat megbocsátottak volna neki, ha csakugyan mecénási ajándék lett volna ez a pénz. De nem volt az. Arról iratott cikkeket a nevesebb írókkal, hogy milyen zseniális ember ő, Tolnai Simon s

ezeket a dicsérő cikkeket leközöltette a napilapokban kommuniké-díjszabás szerint fizetve a közlés díját. A legmelegebb hang, nagyszerű cikkek jelentek meg ekkor Simonról s ő büszke volt rá, hogy ime, milyen hatalmasomá lett ő: a legelőkelőbb írók a legelőkelőbb lapokban dicsérik éégig a zsenialitását. Utólag felháborodtak egy kicsit az írók, mert mikor megrendelte a cikkeket, elfelejtette megmondani, hogy a nevük aláírásával fogja kinyomtattatni azokat, de hiába volt minden, amely kéziratot Tolnai megvett, azt neki jogában volt «anyiszor és ahol akarja» közzétenni.

Sehol másutt nem vívtak oly véres harcokat az írók kiadókkal, mint Simonnál. Előtte meg kellett hajolnia a legkeményebb írónak is, mert ő lelketlenül tudta nézni a vergődésüket, s aki ellenkezni próbált, azt szó nélkül elengedte, mert már nem volt szüksége rá. Mindig azt hangoztatta, hogy nincs pótolhatatlan ember, ha valakinek nem tetszik, ne jöjjön hozzá, akad más, aki még olcsóbb lesz. S az írók rá voltak szorulva, mert ő azért vásárolt mindig, dolgoztatott előre husz esztendőre s azért mégis ő volt az egyetlen kiadó, ahol mindig lehetett pénzt kapni, ha az ember hajlandó volt belefeküdni az igába. Szegény *Zuboly* lehetne a legjobb tanu rá, hogy mily keserves volt az a kenyér, amit Simontól kapott az ember.

Ugy látszik azonban, hogy mégis van végzet, mert a Tolnai Világlap már lassanként kezd eltűnni a nyilvánosság elől. Kézirat-raktára volna még Simonnak husz esztendőre való, de közönsége nincs már és a csökönysége most sem engedi, hogy haladjon a mával. A lap havonként csak egyszer jelenik meg, a «80 oldalt egyszerre nyomó és fűző körforgógépek» havonként csak

egyszer indulnak meg, a szerkesztőségben csak *Garai Ferenc* ül egy kis szobában, a többit nem fűtik, mindenkit elbocsátott már, vagy mindenkit otthagyta már régen. A hatalmas kiadóhivatal ötödére csökkentette üzemét és nem képzelhető olyan konjunktura, hogy a Világlap ismét fellendülhessen. Simon egymaga gyönyörködhet a potom pénzért összevásárolt kézirat-tömegben és a lelki üdvösséget is lenyuzó szerződésekben, s *Garai Ferenc* is hiába számít arra, hogy a sógorság révén egy kis örökség jut majd rá, mert a lelketlenül szerzett milliókon nincs áldás.

Landau, a mártir

Még emlékezetünkben van a nemzet nagy felháborodójának, Ruppert

Rezsőnek interpellációja, mely végigzúgott az egész világon és az egész világ nyilvánossága előtt mártírrá tette Landau Adolf nevét, ki a

badros-pisze Ruppert szerint tisztességes, becsületes kereskedő volt. A pesti becsület e nagy alakjáról csak most kezd nyilvánosságra szivárogni egy és más, mely lehervasztja a mártirkoszorút. Fájdalom ezek a dolgok nem fognak a világ zsidósajtóján keresztüldübörögni, Landau továbbra is mint a becsület mintaképe fog szerepelni. Ezt a cikket nem fogják angolra és franciára fordítani, mint Ruppert ur interpellációját.

Sundolat

Alkalmat egy rövidke törvényszéki hír adott megírására. A hír szerint Mendvés del Medico budapesti vizsgálóbíró letartóztatta Schüssler Rezső törvényszéki irodatisztet, aki ugyanazt cselekedte Landauval, mint az első számú Rezső, vagyis igyekezett szolgálatot tenni neki. A második számú Rezső csak abban ütött el az első számútól, hogy becestelen módon szolgálta a szent ügyet s ezért lakat alá került.

Felvetődik a kérdés, hogy is van az a Landau-ügy. Ponson du Terail fantáziáját is megcsufolja ez a piszok dolog, mellyel a magyar nemzetgyűlés két napig foglalkozott s melyből a zsidóság nemzeti kérdést gyurt.

Kezdődik pedig az ügy Dóbé Nándornál, aki tökéletes csirkefogó. Jobbképű borbélylegény volt, aki őrmestertől lefele szabott hölgyek között hatalmasan hódított. Először elvett egy leányt, akivel néhány hónapig élt. Csak addig, míg az asszony pénze el nem fogyott. Akkor otthagya és nemsokára új házasságot kötött, anélkül, hogy az elsőt törvényesen felbontotta volna. A második asszony pénze is elfogyott és Dóbé megismételte magát. Most is faképnél hagyta az asszonyt és élte a maga külön életét. Hogy harmadszor meg nem nősült — asszonyon mult. Dóbé ugyanis elesábitott egy gazdag férjes asszonyt, akit rávett arra, hogy közös háztartásba lépjen vele, míg kölcsönösen el nem válnak élettársaiktól. Ez 1918 őszén volt, a forradalom idején. Az asszony pénzén. 1919 februárjában megvásárolt egy izsáki zsidótól egy nagyobb szőlőbirtokot a rajta levő házzal és pincével, borral együtt kétszázezer koronáért. A vétel pompás volt, mert a forradalom árfelhajtó hatása már kezdett érvényesülni. Márciusban kellett kifizetni az első 20,000 koronás

részletet s ezt Dóbé meg is tette. Nyomban utána eladta a bort 70 zsidónak, köztük Landau Adolfnak. Minden zsidót becsapott, mert külön-külön adta el nekik. Meg akart szökni, de közbedördült a kommün, mire Dóbé — maradt. Felcsapott termelőbiztosnak, a borért jelentkező zsidókat kidobta. Valami 600,000 koronát még besepert a vörösöktől termelési költség címén és várakozó álláspontra helyezkedett. A kommün megbukott, Dóbé pedig elkezdte üldözni a vöröseket, Landau mester és elvbarátai azonban följelentették csalás miatt és Dóbé 1919 telén lakat alá került. Közben kiderült a bigámia is, a legujabb asszony pedig szintén följelentette csalás címén, pénzét, ékszereit és butorát követelte rajta. 1920 augusztusáig ült a derék férfi, amikor is az ügy referense szabadságra ment. Helyettese nem ismerte az ügyet.

Dóbé ur egy gazdag kommunis-tával volt egybecsukva. Ehhez a faji martirhoz be-belátogatott egy nőrokona, akit Dóbé a börtönben meghódított. Ez a hebroni rózsa háromszáz ezer koronát bocsátott Dóbé rendelkezésére, aki most már ügyvédje útján egyezkedő-ajánlatot tett a károsult zsidóknak. Ekkor lett szoros a kapcsolat közte és Landau között. Landau ugyanis vállalta a többi hitelező kielégítését a 300,000 korona és az izsáki ingatlan átengedése ellenében. Az ingatlan és a bor birói zár alatt volt, a kecskeméti bíróság házgondnokot rendelt ki gondozására.

A szerződést a fogházban kötötték közjegyző előtt. A közjegyzői okiratban expressis verbis kimondották, hogy az izsáki házban levő butorok és az ott levő ékszer továbbra is megmarad Dóbé tulajdonában. Dóbé ezzel akarta ugyanis följelentése visszavonására birni a

Szindbár

harmadik számu asszonyt, akit ki-dobott és véresre vert volt, amikor fölöslegessé vált.

Dobé nem törvénytudó ember, azt hitte, hogy az eljárást nyomban megszüntetik, ha a panaszosokat kielégíti, nem tudta, hogy a család hivatalból üldözendő bűncselekmény. Mindamellet kérte szabadlára helyezését, melyet a megkötött szerződésre való hivatkozással tett. Mint említettük az ügy vizsgálóbírája szabadságra ment. Helyettese nem ismerte az ügyet teljesen, látta, hogy csalásról van szó, látta hogy a kár megtérül, s hogy Dobé majd egy esztendeje ül, tehát szabadlára helyezte.

Dobé utánanézett ügyének. Leutazott Izsákra. Legnagyobb meglepetésére megállapította, hogy házából utolsó gombostűjéig minden eltűnt. A bor éppen úgy, mint a butor, meg az ékszer, mely pedig szerződés szerint őt illette volna meg. Landau mindent elvitt és mindent eladott. Dobé elment Kecskemétre érdeklődni, hogy ki oldotta föl a bírói zárat. Itt nem tudtak semmiről semmit. Tovább nyomozott, mire kiderült, hogy a budapesti törvényszék vizsgálóbírája volt lenn Izsákon személyesen, leszedette a pecséteket, csendőrökkel hajította ki a zárgondnokot. További nyomozása során kiderült, hogy a vizsgálóbíró nem volt más, mint a II. számú Rezső, Schüssler Rezső, budapesti törvényszéki irodatiszt, akit Landau, a becsület mintaképe 30.000 koronával vesztegetett meg, hogy eljátssza azt a komédiát.

Ezzel még nem fejezte be szerepét a becsület mártirja. A csalással felszabadított értékeket eladta, de a többi hitelezőt nem elégítette ki, ahogy megállapodott volt Dobéval. Egyszóval csalt. Ép úgy csalt, mint Dobé, akit Ruppert Rezső a világ legszemetebb alakjának nevezett.

Dobé nem az a fiú, akivel ilyen vicceket meg lehet csinálni, közben rájött, hogy mégha Landau nem csalja meg és ha a többi zsidót kielégíti sem mentesül a büntetéstől. Följelentette Landau Adolfot a büntetőbírósnál, de minden bíróságnál szebben beszél a «tett». A tett pedig katonák kezén van. Dobé följelentette a kémosztálynál Landau urat, akit a IV/b. munkába vett. A becsület mártirja itt beismerte a csalást és kivallotta, hogy Schüssler 300.000 koronával vesztegette meg. Ilyen beismerés után a nyomozók nem akarták elhinni, hogy Landau nem kémkedett, mert aki csal, még pedig ilyen szemérmetlenül az képes kémkedni is: ha az «üzlet» neki.

Igy fest Landau ur becsülete és martiriuma. Ezek után szerényen bátorkodunk megkérdezni a nemzet nagy felbátorodóját, Ruppert urat, mért hallgatta el Landau ur csalásait és vesztegetéseit. Egy ilyen csaló miatt hurcoltak meg bennünket egész Európa előtt és egy ilyen alakot tettek mártírrá. Vajjon ezek után is fenntartja Rezső mester Landaura vonatkozó kijelentéseit?

Szindbár

Könnyek a parlamentben

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!
Amen.*

Vajjon volt-e festő e felejthetetlen tragédiánál, aki összerakta színeit e napnak? Állt-e a Duna partján valaki, aki borongva figyelte a mély vizet, amelyet eddig oly borzongva irtak le, ha a hidról karjai közé ugrott egy öngyilkos. Vajjon miért nem zúgtak a harangok, miért nem álltak meredten hadseregek a Vérmezőn, miért nem borultak földre lobogók, miért nem üvöltöttek fel ágyuk és a kaszárnyák udvaráról miért nem rohantak elő elrejtett brigádok, ki a határokra, kürtök riadója mellett, asszonyok sirása közben, — miért történt meg az egész történelmi esemény megdöbbentő egyszerüségét közt?

Vagy csak mi láttuk egyszerünek, akik tegnap is, az előző percben is még beszélgettünk az emberekkel, képviselőkkel és ünnepélyes miniszterekkel? Csak mi éreztük egyszerünek, mert a nagyszerű fájdalmak halkán közelednek felénk s robbannak, mint a Vezuv? Lehet. A napokkal uszunk s a könnyek árja átcsapott fölöttünk.

Nem kint az utcán, nem a vagonvárosban, nem is a népgyűlésen éltem végig Magyarország e szörnyű katasztrófáját, hanem a piros szőnyegekkel dusan beborított parlamentben.

(E fényes palotában)

ezen a napon minden megzavarodott, ezen a reggelen a trikolórt alig tudták felhuzni a kupola ormára, a pincében felrobbant egy kis kazán s a gőzfűtés alig-alig indult meg, a miniszterelnök elaludt, titkárja órával a kezében didergett még kilenc órákor is palotája előtt, a rendőrök és palotaőrök, kik e napon a Házat őrizték holmi puccsok ellen, szóba álltak a porták előtt hasaló kőoroslánokkal, először életükben járták körül az Andrássy szobrot, különös, soha nem látott cilinderes urak ténferegtek a ködben az Országház-téren, félszemmel a szürke palotára pislogva s lent a Dunán az uszályok szenesemberei fölnéztek egyszer a sűrű ablaksorra, hogy miért oly kihalt ma a büffé környéke s miért nem bugnak ma a ventilátorok a Házban?

Csak nekem tűnt volna fel ily élesen ezen a napon a köd, amely mint a szürke tinta folyta körül az ablakokat s bent az ülésteremben meggyújtották az ezerkörtés oldal lámpákat, amelyek, mint a fényfüggönyök ontották a melegséget a fekete gyülekezetre. A folyosókon nincs régi ember. Mintha a munkapárt oszlopai megszöktek volna a gyászszerterítés tömjéne elől. A büffében is csend van, a konyakok, friss pogácsák és torták körül nem rajzanak nyalánk urak, a gyorsírók nagyirodájában összefont karokkal néznek ki az ablakon a kisasszonyok.

(Friedrich nem sir)

Csak a háznagy iroda ajtaja nyílik sűrűn. A jegyekért szaladgálnak a jó honatyák, akiknek terhes ilyenkor szeretett választóik tiszteletteljes érdeklődése. Mert szeretnének ott lenni a csoportok körül, ahol Friedrichéket kapicitáják.

Szondolat

— Nézd Pista, mondja Ruppert, ne izélj ma, hadd, olyan egyek vagyunk, minek az az ostor a kezében ma!..

— Azért, hogy ne bőgjünk mindannyian. Mert tudom, hogy valamennyien könnyezni fogtok. Hát én nem akarok sirni! Igen is csattogni fogok! Nem vagyok vénasszony. Fogd meg az izmomat! Illik ezzel sirni?..

— De a szived Friedrich István, a szived, nem az izmod, a szived csak összefacsarodik ugy-e neked is...

Friedrich elfordul. Hosszasan nézi fent az oszlopsorban a kemény kovács-meg bognármesterek figuráit.

(Egy nő integet)

Ki nézett fel ezen a napon a karzatokra? . . . Máskor vidám szemlére inult a pesti szem, az ülésterem mélyéből páváskodó lassúsággal pásztázta végig a zsufolt galériákat és egy-egy csinos «közönségen» jóindulattal pihent meg. Ma futva végzett mindenki a páholyok publikumával, az előadók, az elnök és a miniszterek szava szinesebb volt minden női szemnél. Eddig mint egy néma birói kar övezte a termet fent a magasban a publikum, ma a Ház mélye magasabban volt, a fejük felett lebegett s ők érezve jelentéktelenségüket, előre borulva figyeltek, mint a halászok, akik borzasztó csendben nézik a tó tükrét.

Mégis, mikor a baloldali ujságírók karzatán megjelent az első zsebkeendőjével integetni kezdett örömeiben az első férfi felé, aki e komor és fenéges percben ember mert lenni és letörölte hulló könnyeit. Integetett, mint 914-ben a kirobogó virágos vonat után, felolvadva egész lényében, önfelédten, hogy ime ott is sirnak, az ünnepi teremben, ahol eddig csak az ambíció,

gyűlölet, harc, szenvedély és a dicsőök dobja harsogott.

Az elnök szeme is homályos volt, nem utasíthatta rendre őt.

(A diplomaták is)

S a megindulás pompájában izzó teremben ugyan ki vetett volna egy pillantást az idegen diplomaták páholya felé? . . . E mély és öblös fülkében rendszerint gógös arcok ülnek, hátradőlve, minden gondjuk a szembenlévő nők, gukkeruk a bársonyon pihen, s ha lebólintnak egy-egy miniszterre, akkor hűvös könnyedséggel vonulnak vissza a kíváncsi érdeklődés elől.

A nevezetes napon többen jelentek meg itt, mindannyian érthető közönyvel s részvétüket inkább disznak aggatták arcukra, mint őszinte érdeklődésből. És ama folytott zokogásnál, mikor a kis kupolateremből bebetört a Himnusz hangja, mégis itt is felvilant egy fehér zsebkeendő. Egy katona emelte szeméhez. Csodálatos: senki sem látta ezt, csak *Teleki Pál* gróf, aki míg a felindulással küzködött, végigfuttatta szemét a karzatokon.

S aznap este a sajtóértekezleten mondotta nekünk:

A cseh főmegbizott is sirt . . .

Biztosan énekelte ő is valamikor a Himnuszt egy magyar garnizonban . . .

(A szolgák)

és terembiztosok, akik hosszú fekete zsinóros Ferenc Józsefben siklanak ide-oda, ijedten kapkodtak a szívhöz. Ők örökké benne voltak a napi eseményekben s megtanulták azt, hogy mégis örökké távol legyenek azoktól. Mily megható az ő érdeklődésük egy-egy vihar alkalmával, mikor a nehéz plüsfüggönyök mögül, kissé

félrehuzva az omló bársonyt, bedugják fülüket és figyelik a vihart.

Az emlékezetes jelenetnél a függöny e leshelyeit mind ellepték. Egyik ujságíró kifutott könnyeivel a teremből, félre akarta hajítani a függönnyt s az nem ment.

Nagynehezen elhuzta a faltól s akkor látta, hogy a főterembiztos ott zokog, arcát a puha redőkbe temeti és görcsösen tartja, mintha véres kendő volna.

(Tudósítás — el-elfulladozva)

Legnehezebb volt a feladatuk a hírlapíróknak. Ők is küzdöttek a könyvekkel, emellett figyelniök, jegyezniök is kellett, sőt telefonon rendes és színes tudósítást adniok lapjuknak.

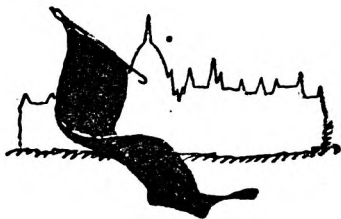
Ülök bent az egyik telefonfülkében s hallom a következő beszédet a szomszédos fülkéből:

— Kolléga ur... bocsásson meg ha... el-elfullad a hangom... de még most is... sirok, mint egy gyermek. Lassan fogok diktálni... Tehát — mehetünk:

— *Huszár* a Szózat hangjaira feláll az előadói székből... fejét lehajtja, s két vállát megrázza a visszafojtott zokogás... *Vass* József kezébe temeti arcát és úgy sir...

... Azt mondják, hogy a telefont fellevő gyorsírók is sirtak s a gépirókisasszonyoknak a szerkesztőségekben le-leszuszott a kezük a kattogó masina betüfejeiről.

Papp Jenő.

Napló

a szomorúságról és nyomorúságról

Próbálok részletezni, hogy miért szomorúak a mai emberek. Én nem tudom szívemre nyomni a kezem és fölsóhajtani, sötéten és jelentősen, mint itt szokás. Émelyedem a pesti cinizmussal vegyített érzélgősségtől, mely olyan, mint a nyál és méz keveréke. Nem akarok divatos általánosságokat se mondani «a háboru... az élet... a halál...» Tárgytalanul látszó szomorúságomat olyan hidegen akarom szemlélni és boncolni, mint idegen tárgyat a lombikban.

Haladjunk pontról-pontra. Szomorú vagyok először is, mert nincs világos szivarom. Másodszor, mert a hadicipóm, melynek csuszóbőrét durva vászon helyettesíti, állandóan égeti bokámat. Harmadszor, mert el kell utaznom a kisfiammal és félek attól, hogy a fütetlen vonatban meghül. Negyedszer, mert a kocsisok már évek óta nem köszönnek előre és én kénytelen vagyok megalázkodni előttük, úgy, mint egy kocsis. Ötödször, mert már egy évtizede guzsba van kötve a toll és elsorvad benne az író egyetlen serkentője, az őszinteség. Hatodszor, mert minden héten új kérdőívet kell kitöltenem kamrára, pincémre, és agyvelőmre vonatkozóan. Hetedszer, mert az idén nem ettem egyetlen szem cseresznyét sem. Nyolcadszor, mert barátaim Isten tudja, milyen fogoly-

Sundolat

táborokban és kórházakban sinylódnak. Kilencedszer, mert nincs jó, háborúelőtti töltőtollam. Tizedszer, mert egyre nagyobb tért hódít az irodalom örvén az álorcás ponyva, mely a szellemi csöcselék csiklandozója és az író ma már csak egyik nevetséges régészeti tárgy, melynek homlokára enyvescédulát kellene ragasztani.

Kicsinyesnek érzik ezt? Bizonyára sokan vannak, akik fölületesnek tartják azt a világbánatot, melynek oka egy világos szivar hiánya, a hadicipő, a kényelmetlen utazás, a cenzura, a kérdőív, a rossz cseresznyetermés, a barátok távolléte, a háborús töltőtoll és a háborús ponyva. Ez a kucorgás — a földi dolgoktulontul fontosnak tartása — a vénülés kétségtelen jele.

De mégsincs egészen igaza az ellenkezőnek. Hiszen boldogságunk mindenkor ilyen apró és jelentéktelen összetevőkből alakul ki. Gondoljuk csak el, milyen névtelen láz dobogtatta szívünket, mikor hajdan hajnali háromkor, húsz koronával zsebünkben, leültünk egy kávéház terraszán, epret rendeltünk tejszinhabbal, az udvarias pincér hozta a tálát, a szivarosfiú a zöldpettyes, szőke szivarokat, a kocsis pedig — egy kocsis minden becsvágyával — beköszönt és előre ígérkezett, hogy hazavisz. Daloltunk és füttyörésztünk és földöntuli magyarázatát kerestük örömünknek, mely e csip-csup összetevőkből eredt. Akkor csakugyan oktondi embernek tar-

tottuk azt, aki a cipője vásottságán sopánkodott, vagy azon, hogy a gőzfürdő szolgálja nem köszönt eléggé illendően. De ma minden hiányzik. Sok kicsi pedig sokra megy. Elvették tőlünk a szivart, a cseresznyét, a töltőtollat és az emberek mosolyát is, elvették az egész világot.

Higyjék el, nincs a miénknél jogosabb és mélyebb, feketébb és igazabb — világbánatot.

*

«Hja háboru van... mondták valaha. Ezt trombitálta fülünkbe mindenki, a villamos kalauztól kezdve a miniszterelnökig. Mindenre flastrom és magyarázat volt ez a mondás. Mikor a házmester félóraig nem nyitotta ki a kaput, mikor a hentes negyedikülval kevesebb hust mért, mikor ezreseket kértek tőlünk néhánykapcarrongyért, mikor döglött hörcsögöt és jaguárt tálaltak föl a vendéglőben, mikor a kávéházban világosszürke kotyvalékot hoztak tejeskávé helyett, melyben a feketekávét halványlila tintával pótolták, mikor a hadicenzor nem engedte megírni, hogy tegnap esett az eső, akkor szeretetreméltó embertársaink csemcsegő és rőfögő kéjjel ezt vágták szemünkbe: «hja kérem háboru van...» Nem tudom, miért örültek ennek annyira. Körülbelül azzal lehet jellemezni az akkori világ lelkiállapotát, hogy két haldokló bámulta egymást és mind a kettő nevetett azon, hogy tönkremennek és meghalnak. Olyan szegények voltak, hogy semmi-

jük sem maradt. Csak a káröröm és ez a mondás: «Hja, háboru van...»

Az emberek évek óta elvesztették már ezt a kopasz mentséget. Térdig járnak a békében, már hiába hivatkoznak erre a mondásra, bitangul fest a szájukon és uj kifogás után kell nézniök. Ugy vártuk a békét, hogy minden megváltozik, a házmester már első csengetésünkre ki-rohan nyájas jóestét kívánva, a hentes tetejezve méri a hust, az üzletekbe ránk tukmálják a finom árukat és számlánkra írják, a vendéglőben remek ételekkel csalogatnak, a kávéházakban findzsánkba abból a drága, bódító spanyol keverékből öntenek, melyet a békében szüresöltünk, a cenzura megró azért, mert annyira körülményesen és óvatosan fejezzük ki magunkat. Nem így történt. A villamosokban ma sincs hely, piszkos ólakban, zsu-foltan, lámpa nélkül zötyögünk tovább szegény utasok és általában minden a régiben maradt. Vajjon mit mondanak ma? Fölsóhajtanak embertársaink és a vállukat vonva ezt rebegik: «Hja, béke van...»

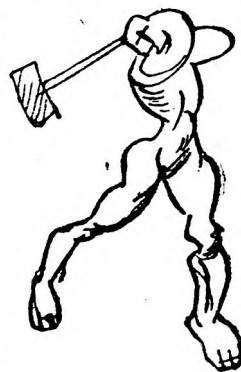

Csonka Magyarország
— *nem ország.*
Egész Magyarország
— *menyország.*

Szovjet- Oroszországról

(Egy menekült elbeszélése)

Szegény, lerongyolt magyar ember, egy volt középiskolai tanár érkezett meg

a mult héten orosz fogságából. Felkéréssett bennünket s következőket mondta el élményeiről és tapasztalatairól:

— Szovjet-Oroszországban teljesen kihalt az emberek-ből minden erkölcsi érzés s ezzel felbo-rult a gazdasági, társadalmi és politi-kai élet is. A földhöz ragadt muzsik példátlan nyomorban van, mindenét elrabolják, jogaitól megfosztják, agyon-verik, szólnia sem szabad. A kancsu-kás cári uralomról úgy beszélnek az orosz parasztok, mint a mennyországról.

— Az új társadalmi berendezkedés következtében a zsidóság olyan hata-lomra tett szert, hogy népuralom helyett egészen nyugodtan mondhatjuk: zsidó uralom van Oroszországban. A zsidók korlátlanul zsarolják ki az orosz népet, kapzsiságuk páratlan, eszközeik a legkiméletlenebbek.

— A népbiztosok is valamennyien zsidók. Jólétben való tobzódásuk el-viselhetetlen s végsőkig fokozza a dol-gozni akaró, éhező tömegek elkesere-dését. A drágaság elviselhetetlen. Az élet árát kezdetben lassan emelték a zsidó láncosok és népbiztosok, de ma már ott tartanak, hogy a közszükség-leti cikkek és élelmiszerek árai meg-fizethetetlenek.

Szondolat

— A fehér cár egykor virágzó és hatalmas birodalma a nyomor végtelen sivataga.

Azután elmondta a tanár ur, hogy milyen rettenetes zürzavar van a közgazgatás terén. Egy német képes újság szerkesztője negyven forradalmi képet vásárolt Pétervárott 4000 rubelért. Egy heti utánjárásba került, hogy három hivatalban hat nyugtát kapjon, melyekből hármat különböző helyeken kellett leádnia, hogy hozzájuthasson a fotografiákhoz.

— Oroszországban — folytatta — mindenki 150 gramm fekete kenyeret kap naponta, csak az állami szolgálatban levők kapnak még külön 100 gramm kenyeret. Pétervárott fél millió ember számára 700 nyilvános étterem van. Ezekben 1 kiló kenyér 15 rubelbe kerül, egy ebéd, mely főzelékből, cukornélküli teából és egy heringből áll, 24 rubelért kapható. A lánckereskedelem példátlan arányokat ölt. Oroszországban ma egy tojás 300 rubelbe kerül, egy kiló vajnak 7000, egy kiló fekete kenyérnek 1000, egy kiló cukornak 15.000, egy kiló lóhusnak 3000, egy pohár tejnek 2000 rubel az ára. Egy pár csizma 40.000 rubel, egy öltözet ruha 100.000 rubel. A nép rongyokban jár és éhezik, tehetetlenül rázza öklét a nyakára nőtt népbiztosok felé, akik rokonságukkal, a zsidó szovjetmilliomosokkal a jólét orgiáit ülik.

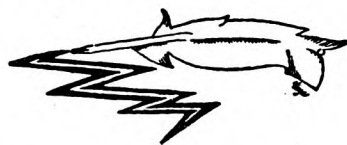
— *Mintha az orosz államgépezet csak azt a célt szolgálná, hogy az üzérek, láncosok és árdrágítók törvényes védelmet találjanak a lázongó fogyasztókkal szemben.* Oroszország új arisztokráciája, mely a régi hatalmasoknál különb góggel foglal helyet a társadalom csucsain, tisztára zsidó, idegen elem. Ezek a herék fényes palotákban laknak, száz szolga lesi parancsaikat, mialatt a régi

polgárság s a történelmi osztályok még megmaradt képviselői az elkommunizált bérkaszárnnyák főbizalmiainak terrorja alatt nyögnek. A bizalmiak csekély okokért egyszerűen bebörtönöztetik az összes alájuk rendelt lakókat. A befolyt bérösszegek szétfolynak a korrupció csatornáiban, a házakat senki sem javítja, utcások pusztuhnak el elhanyagoltságukban. A legkisebb büntetés, ami a lakókat érheti, hogy egyszerűen az utcára teszik őket. Butoraik természetesen elkommunizáltatnak.

— Pétervár lakosságának nagy része vidékre menekült. A múlt év végétől ez év októberéig 300.000 munkás hagyta el Pétervárt. Az ott maradt csekély számú munkásságot 38 kategóriába sorozták be, 1400—5000 rubel havi fizetéssel és 50 százalékos drágasági pótlékkal, ami nevetségesen csekély a mérhetetlen drágasággal szemben.

— A munkásság végleg el van keseredve vezetői ellen. A gyárakban semmi befolyásuk sincsen már a munkásoknak, a szakszervezeti berendezkedést sutyba dobták, s az ugynevezett műszaki igazgatók korlátlan hatalmának vannak teljesen kiszolgáltatva. Legendák járnak arról, hogy ezek a zsidó igazgatók, milyen kegyetlenséggel kezelik a munkásokat. Az a néhány gyár, mely még üzemben van, negyedére csökkent létszámmal dolgozik.

— Ha az orosz nép — fejezte be a menekült tanár elbeszélését, — egyszerűen majd lerázza vállairól ezt a zsidó csürhét, akkor a kisenevi pogromokról, mint idilli tréfaságokról fognak regélni az orosz muzsikok az unokáknak.

Szondolat

PÉCHY ERZSI
énekli duettben
NÁDOR JENŐVEL
„JUSZT SE BÁNOM!”

ZERKOVITZ-DALT. Grammofónlemezen kizárólag
STERNBERG királyi udvari hangszergyárban,
Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. szám.

Hat korona hatvan fillérért télikabát,

keztyübélés, nyulpecsenye kapható. Olvassa el a
Kisgazda-könyvtár «A háziynul értékesítése és
felhasználása» című füzetét. Kapható: A KÖZ-
PONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében,
Budapest, IV. ker., Duna-utca 6. szám (Klotild-
palotában, a Belvárosi-kávéház mellett) és minden
könyvkereskedésben.

BÉRAUTÓK

Cimre figyelni nyitott, csukott, elegáns kocsik
külföldre, vidékre és a városban
bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nél

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

LEGKITÜNÖBB MÁRKA!

ÉS TÁBLÁS FÉNYKEMÉNYÍTŐ.
GYÁRTJA:

MIRROR LABORATÓRIUM

Plaveczy gyógyszerész és Szabó
Budapest, VII. ker., Verseny-utca 10. sz.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és
ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

Legújabb könyvek.

Szépirodalmi művek:

Ady: Az új Hellasz	K 176.—
Cholnoky Viktor: Az Alerion-madár vére	« 27.50
Cséplő: Az emberirtó	« 9.—
Dickens: Az elátkozott ember	« 30.80
Ebers: A nővérek	« 44.—
Eötvös Károly: Beszédek I—II—III.	« 33.—
Báró Eötvös: A Bakony I—II.	« 33.—
Báró Eötvös: Karthausi (fűzve)	« 44.—
Erdős Renée: Az új sarj	« 44.—
Göre Gábor: A pesti ur	« 27.50
Göre Gábor: Tapasztalatok	« 27.50
Göre Gábor: Bolygás a világban	« 27.50
Gárdonyi: Isten rabjai	« 66.—
Herczeg: Gyurka és Sándor	« 22.—
Kipling: Kim	« 55.—
Kádár Lehel: A Bagdadi vasút	« 22.—
Mathers: Jön a rozson át I—II.	« 55.—
Pekár: A Bresztováci szent	« 48.40
Romain Rolland: Jean Cristophe: A hajnal... ..	« 26.40
Szabó Dezső: Elsdort falu I—II.	« 88.—
Szabó Dezső: Tanulmányok és jegyzetek ...	« 44.—
Williamson: Titokzatos történet	« 39.60

Közérdekű művek:

Andrássy gróf: Diplomácia és világháboru ...	« 99.—
Bangha: Magyarország ujjaépítése és a ke- reszténység	« 44.—
Benda: A béke kálváriáján	« 77.—
Dr. Fenyő: Mi lesz a pénzzel?	« 83.—
Dr. Heller F: Valutapolitika	« 17.60
Hunfalvy: Az oláhok története I—II. (Tud.Akad.)	« 110.—
Huber: Ausztria története (Tud. Akadémia) I—II—III	« 132.—
Dr. Korniss: Iskolarendszerünk reformja ..	« 5.50
Lakatos: IV. Károly és a délszlávok	« 26.40
Mailáth József gróf: A mezőgazdasági mun- kaskérdés	« 22.—
Dr. Nagyiványi Z.: Forradalmi problémák és a zsidókérdés	« 66.—
Pauler: Bevezetés a filozófiába	« 88 —
Schopenhauer: Az olvasásról és a könyvekről	« 20.90
gróf Széchenyi munkái I—II.	« 88.—
Dr. tunyoghi Szücs: Szabad-e tovább követni Marxot	« 41.80

Ismeretterjesztő művek:

Boda: A cipészipar kézikönyve	« 39.60
Boleman: Elektrotechnika	« 290.40
Groh: Általános chemia	« 79.20
Horváth: A szőlő és gyümölcsfélék téli el- tartása	« 6.60
Morva: Cséplőgépek szerkezetének ismertetése	« 26.40
Dr. Piliszy: Egyenes adótörvények	« 46.20
Rogyák és dr. Sipo: A háborus adótörvények	« 55.—

Kapható és megrendelhető:

A Központi Sajtóvállalat R.-T.
könyvkereskedésében

Budapest, IV., Duna-utca 6. szám
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)